

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ДЕМОГРАФІЇ ТА ДОСЛІДЖЕНЬ ЯКОСТІ ЖИТТЯ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ПТУХИ НАН УКРАЇНИ**

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Директорка Інституту
демографії та досліджень якості
життя імені Михайла Птухи
НАН України,
академік НАН України

Елла ЛІБАНОВА

**ПРОГРАМА
вступного іспиту**

**для вступників на навчання до аспірантури для здобуття ступеня
доктора філософії (PhD) за спеціальністю
С1 Економіка та міжнародні економічні відносини
(С1.01 Економіка)**

СХВАЛЕНО

Приймальною комісією
Інституту демографії та
досліджень якості життя імені
Михайла Птухи НАН України,
протокол № 2-26
від 22 квітня 2026 р.

КИЇВ - 2026

УКЛАДАЧІ:

Аксьонова С.Ю.	к.е.н., ст. наук. співр., провідна наукова співробітниця відділу досліджень демографічних процесів та демографічної політики
Гладун О.М.	член-кор. НАН України, д.е.н., ст. наук. співр., заступник директора Інституту з наукової роботи
Заяць Т. А.	д.е.н., проф., завідувачка відділу проблем формування соціального капіталу
Кизим М.О.	член-кор. НАН України, д.е.н., проф., завідувач відділу досліджень людського розвитку
Котенко Т. М.	к.е.н., ст. досл., старша наукова співробітниця відділу моделювання соціально-економічних процесів і структур
Крімер Б.О.	к.е.н., ст. наук. співр., провідний науковий співробітник відділу досліджень демографічних процесів та демографічної політики
Крімер Б. О.	к.е.н., ст. наук. співр., провідний науковий співробітник відділу досліджень демографічних процесів та демографічної політики
Левковська Л.В.	д.е.н., проф., завідувачка відділу природно- техногенної та екологічної безпеки
Позняк О. В.	к.е.н., ст. наук. співр., завідувач сектору міграційних досліджень відділу моделювання соціально- економічних процесів і структур
Саріогло В. Г.	член-кор. НАН України, д.е.н., проф., завідувач відділу моделювання соціально-економічних процесів і структур
Хвесик М.А.	академік НААН України, д.е.н., проф., заступник директора Інституту з наукової роботи
Цимбал О. І.	д.е.н., ст. наук. співр., завідувач відділу досліджень ризиків у сфері зайнятості населення
Черенько Л.М.	д.е.н., ст. наук. співр., завідувачка відділу досліджень якості життя населення
Шелудько Н. М.	д.е.н., проф., головна наукова співробітниця відділу досліджень людського розвитку
Шушпанов Д. Г.	д.е.н., проф., завідувач відділу демографічного моделювання та прогнозування

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Складання вступного іспиту зі спеціальності передбачено Правилами прийому до аспірантури та докторантури Інституту демографії та досліджень якості життя імені Михайла Птухи НАН України у 2026 році для вступників, які претендують на навчання в аспірантурі за освітньо-науковою програмою підготовки докторів філософії (PhD) зі спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (С1.01 Економіка).

Вступний іспит з фаху проводиться з метою:

перевірки рівня теоретичних і практичних знань та аналітичних здібностей вступників із базових економічних дисциплін (економічна теорія, макроекономіка, регіональна економіка, соціальна економіка, демографія, ринок праці та зайнятість, економіко-математичне моделювання);

визначення готовності вступників до засвоєння програми підготовки науково-педагогічних і наукових кадрів вищої кваліфікації, що відповідає третьому (освітньо-науковому) рівню вищої освіти та восьмому кваліфікаційному рівню за Національною рамкою кваліфікацій;

виявлення у вступників сформованих фахових компетентностей майбутнього науковця.

Іспит проводиться у формі усного екзамену. Кожен вступник відповідає на шість завдань із білета. Перші чотири питання перевіряють знання з базових економічних модулів.

П'яте завдання має форму практичного завдання або розрахункової задачі. Воно спрямоване на перевірку здатності вступника застосовувати набуті теоретичні знання у практичних ситуаціях, опрацьовувати статистичні дані, будувати та інтерпретувати економічні показники, а також формувати обґрунтовані висновки щодо соціально-економічних процесів. Це завдання є важливою складовою оцінки готовності вступника до проведення самостійних наукових досліджень із використанням інструментарію економічного аналізу та моделювання.

Шосте питання кожного білета присвячене науковій проблематиці дослідницької пропозиції вступника (або його опублікованим науковим працям). Воно передбачає обговорення з екзаменаційною комісією основних положень дослідницької пропозиції, перевірку здатності формулювати власні наукові ідеї та обґрунтовувати їх у контексті сучасних економічних і демографічних досліджень. Також оцінюється відповідність обраної тематики науковій спеціалізації відділів Інституту, що здійснюють підготовку аспірантів зі спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (С1.01 Економіка).

Зразок структури білета (детально подано у додатку):

Питання з Модуля 1–2 – 30 балів.

Питання з Модуля 2–3 – 30 балів.

Питання з Модуля 4–5 – 30 балів.

Питання з Модуля 6–7 – 30 балів.

Практичне завдання / задача – 40 балів.

Наукова проблематика дослідницької пропозиції – 40 балів.

Разом: 200 балів.

Кількість білетів – 20.

II. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ДОДАТКОВОГО ВСТУПНОГО ІСПИТУ З ФАХУ

МОДУЛЬ 1. ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ

1. «Економічна теорія» як наукова дисципліна.

Предмет та завдання економічної теорії, її практична функція.

Методи економічної теорії. Загальнонаукові та специфічні методи дослідження.

Функції економічної теорії. Характерні особливості економічної теорії. Нормативна та позитивна економічна теорія.

Поняття економічної теорії: система економічних поглядів, теорія, концепція, доктрина, парадигма, наукова течія, наукова школа, науковий напрям.

2. Етапи виникнення, становлення та розвитку економічної теорії.

Хронологічний огляд становлення економічної науки.

Основні економічні школи (відповідно до етапу розвитку економічної науки)

Зародження економічних знань. Меркантилізм і його еволюція.

Класична політична економія: умови виникнення, основна характеристика, етапи розвитку.

Основні напрями сучасної економічної науки: неокласицизм, маржиналістська «революція» та «австрійці», кейнсіанство, неокласичний синтез, монетаризм, інституціоналізм, доказова та поведінкова економіка, цифрова економіка, інформаційна економіка.

Розвиток економічної думки в Україні.

3. Сутність, моделі та теорії економічного розвитку.

Сутність і зміст економічного розвитку. Зростання та розвиток. Сталий розвиток.

Динаміка економічного розвитку. Сучасні чинники та показники динаміки економічного розвитку. Циклічність економічного розвитку та форми її прояву.

Теорія економічного розвитку Й. Шумпетера. Модель економічного зростання Р. Солоу. Ендогенні моделі економічного зростання. Кейнсіанська економічна теорія, модель IS-LM. Модель Манделла-Флемінга. Монетаристська економічна теорія.

Сучасні тенденції суспільно-економічного розвитку: гуманізації, соціалізації, екологізації, інтелектуалізації, інформатизації, глобалізації тощо. Розвиток без зростання, ідеї циклової економіки, екологічної економіки, зеленої та людиноцентричної економіки,

4. Ключові принципи функціонування ринкової економіки.

Неокласична теорія фірми: мікроекономічна концепція виробничої технології (гранична продуктивність, фактори виробництва, виробнича функція фірми, ефекти масштабу, еластичність виробництва у короткостроковій та довгостроковій перспективі); теорія витрат фірми, виробничий та ціновий оптимум фірми .

Ринкові структури: монополія, монополістична конкуренція та олігополія. Загальна рівновага і ефективність ринків. Неспроможність ринку. Зовнішні ефекти. Теорема Коуза про межі фірми.

5. Трансформація економічних систем та її відображення в економічній теорії.

Трансформація економічних систем, основні форми та етапи їх розвитку.

Постіндустріальне суспільство, інформаційне суспільство, суспільство знань. Постіндустріальне суспільство, його ознаки та особливості. Якісні зміни у структурі продуктивних сил. Трансформація відносин власності та механізмів управління економікою і суспільством (нове громадянське суспільство).

Інформаційний капіталізм М. Кастельса: сітьове суспільство та сітьове підприємництво, суперечності інформаційного капіталізму. Корпоративний капіталізм епохи інформаційного суспільства.

6. Соціальні складові сучасного економічного розвитку. Концепція сталого розвитку.

Соціалізація економіки: чинники, інституціональні форми та інструменти; аргументи «за» та «проти»

Людський, соціальний та інтелектуальний капітал як інституціональні форми функціонування інформаційного суспільства та об'єкт політико-економічних досліджень. Якість життя населення як індикатор соціально-економічного розвитку

Соціальна держава: основні ознаки та особливості європейської та американської моделей. Основні моделі соціалізації економіки сучасних розвинених країн і процеси трансформації капіталістичного суспільства. Соціальна відповідальність бізнесу.

Передумови виникнення та сутність концепції людського розвитку. Основні складові та показники. Соціальні стандарти та гарантії: основні складові, моделі соціальної політики. Поняття резильєнтності та особливості її екологічного прояву.

Концепція сталого розвитку. Поняття, виникнення та еволюція концепції від перших згадок до нашого часу. Цілі сталого розвитку ООН. Показники та індикатори сталого розвитку.

Природні ресурси і їх економічна оцінка. Природні ресурси як фактор соціально-економічного розвитку та складова національного багатства. Методичні підходи до оцінювання природних ресурсів. Особливості економічної оцінки різних природних ресурсів.

Управління природокористування і охороною довкілля. Інституціональний механізм управління природокористуванням. Функції, права та повноваження управлінських структур у сфері природокористування. Регіональні проблеми організації і управління використанням природних ресурсів і охороною довкілля.

7. Міжнародна економічна теорія та глобалістика.

Предмет досліджень міжнародної економічної теорії. Міжнародна економіка в системі економічної науки. Формування сучасних парадигм глобалістики: наукові школи. Концепції економічного розвитку за умов глобалізації.

Світове господарство, тенденції та закономірності його розвитку. Сутність глобалізації сучасних міжнародних економічних відносин. Глобалізація економічного життя та її об'єктивні чинники. Глобальні трансформації: їх сутність та основні суперечності. Позитивні та негативні риси глобалізації.

Основні форми прояву процесів глобалізації.

Особливості функціонування сучасних глобальних ринків. Сучасні фактори впливу на розвиток міжнародних економічних відносин України. Напрями економічного розвитку України в умовах глобалізації. Продовольча безпека та методи її оцінки.

МОДУЛЬ 2. МАКРОЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ТА МАКРОЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА

Національна економіка як об'єкт макроекономічного аналізу. Теоретичний та прикладний інструментарій макроекономічного аналізу. Система національних рахунків (СНР) як інструмент макроекономічного аналізу. Правила складання рахунків. Класифікація рахунків. Рахунки інституційних секторів. Пропорції виробництва, розподілу, перерозподілу, споживання, заощадження та формування фінансових активів

Оцінювання обсягів національного багатства за його структурними елементами. Зв'язок елементів структури національного багатства з показниками СНР. Баланс «витрати-випуск» національної економіки: зміст та аналітичні можливості. Аналіз ринку праці: зайнятості, попиту, пропозиції робочої сили та рівноваги. Методи розрахунку природного безробіття національної економіки. Приховане безробіття

Економічне зростання національної економіки: фактори впливу, показники, тенденції та тренди.

Валовий випуск та його структура. Валовий внутрішній продукт (ВВП). Валовий національний дохід та валовий національний наявний дохід. Виробничий, витратний (кінцевого використання) та за доходами методи розрахунку ВВП. ВВП на душу населення: специфіка використання

Інфляція: макроекономічний зміст та способи вимірювання інфляції. Інфляція попиту та інфляція витрат. Баланс попиту та пропозиції грошей та динаміка загального рівня цін.

Доходи домогосподарств. Диференціація доходів. Бідність та нерівномірність розподілу доходів. Структура доходів та витрат домогосподарств, закони Енгеля. Економія на масштабі домогосподарства, шкали еквівалентності.

Паритет купівельної спроможності (ПКС) та обмінний курс валют: особливості використання в економічних розрахунках

Державний бюджет. Податкове навантаження. Державний борг. Боргове навантаження. Грошовий сектор національної економіки. Аналіз пропозиції грошей за грошовими агрегатами та за показниками «широких» і «вузьких» грошей. Оцінювання грошової мультиплікації. Аналіз попиту на гроші за структурними елементами та факторами впливу.

Зовнішній сектор національної економіки. Платіжний баланс країни як інструмент аналізу зовнішнього сектору економіки. Аналіз статей, розділів, пропорцій та стійкості платіжного балансу. Платіжний баланс та валютний курс: аналіз взаємозв'язку.

Аналіз макроекономічних дисбалансів. Індикатори оцінювання дисбалансів реального, фінансового, монетарного та зовнішньоекономічного секторів національної економіки.

Макроекономічна політики як система заходів макроекономічної стабілізації. Кінцеві та проміжні цілі макроекономічної політики. Первинні і вторинні засоби (інструменти) макроекономічної політики. Принципи узгодження цілей та засобів (інструментів). Монетарна політика в забезпеченні макроекономічної рівноваги та стабільності. Зміст, складові, види та інструменти

монетарної політики. Кінцеві та проміжні цілі політики. Політика «дорогих грошей» та політика «дешевих грошей».

Зовнішньоекономічна політика у забезпеченні загальної рівноваги та стабільності. Вплив зовнішньої торгівлі на ВВП: функція споживання у відкритій економіці. Схильність до імпорту. Чинники впливу на чистий експорт та його зв'язок зі змінами валютного курсу.

Політика стабілізації з забезпечення ефективної зайнятості. Інструменти уряду з регулювання зайнятості: допомога по безробіттю, інші види соціальної підтримки та діяльність служб зайнятості.

Обсяг та структура державних видатків, податкове навантаження та структура податків як інструменти макроекономічної стабілізації. Фінансування дефіциту державного бюджету. Платоспроможність уряду.

Макроекономічна політика стабілізації та економічне зростання. Дилема макроекономічної стабільності та економічного зростання. Цілі та інструменти макроекономічної політики в моделі стійкого економічного зростання. Капіталізація територіальних природних ресурсів. Корпоратизація природоохоронної діяльності. Екосистемні платежі та їх використання задля самовідтворення територіального простору.

Екологізація економіки. Поняття та оцінка рівня екологізації економіки. Механізми екологізації економіки. Управління процесами екологізації.

МОДУЛЬ 3. РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

1. Предмет, метод і завдання науки «Регіональна економіка».

Предмет регіональної економіки. Поняття про регіон та системи регіонів.

Ієрархія регіонів. Особливості формування регіонів їх розвиток, адміністративно-територіальний поділ країни.

Поняття про економічний простір, особливості та закономірності його формування. Структура економічного простору за масштабами економічних зв'язків: глобальний, регіональний, ареальний, локальний. Регіональність як найважливіша характеристика економічного простору та прояв його структуризації.

Основні ознаки регіонального економічного простору: територіальність, комплексність, цілісність, конкретність, глобальність тощо. Форми просторової організації економіки та розселення населення. Типи просторових структур.

Місце регіональної економіки в системі наук. Міждисциплінарний підхід у регіональних дослідженнях. Методи дослідження в регіональній економіці: загальнонаукові, міждисциплінарні та спеціальні.

2. Наукові засади формування регіональних соціально-економічних систем.

Економічні закони та закономірності розвитку і розміщення виробництва та їхній вплив на формування економіки регіонів. Критичний огляд теоретичних положень вітчизняної та зарубіжної науки щодо розвитку і розміщення продуктивних сил.

Глобалізація та регіоналізація як світова закономірність розвитку економіки регіонів. Національні особливості регіоналізації та вплив на них глобальних чинників.

Принципи розміщення виробництва й територіальної організації господарства в умовах ринкового середовища господарювання. Основні фактори трансформації господарства в системі регіональної економіки. Елементи циркулярної економіки у розвитку регіонів.

Теорії поляризації, дивергенції та конвергенції регіонів (П. Кругман, Е. Хелпман, Е. Венаблз, М. Фудзіта).

Теорії конкурентоспроможності регіону (М. Портер, К. Кетелз, С. Гупт, Л. Дійкстра та П. Анноні, піраміда Гардінера-19 Мартіна-Тайлера, О. Солвел – теорія конкурентоспроможних регіональних кластерів, Дж. Хендерсон та ін. – регіоналізація та глобальні/локальні виробничі мережі).

Сучасні концепції розвитку регіонів: новий регіоналізм (М. Кітінг), локалізм (М. Сторпер), креативні регіони (Р. Флоріда), моделі в стратегії «блакитного океану».

3. Економіка регіону: сутність, структура, основні характеристики та особливості розвитку.

Системні ознаки економіки регіону: регіональна цілісність, системність, економічна самостійність, сталість розвитку, комплексність, поліструктурність, ієрархічність, соціальна орієнтованість, саморозвиток і керованість. Предмет економіки регіону.

Структура економіки регіону. Рівень соціально-економічного розвитку регіону. Параметри регіональної соціально-економічної асиметрії. Регіональні дисбаланси. Конкурентоспроможний розвиток територій.

Методологічні підходи до аналізу та використання соціально-економічного та природно-ресурсного потенціалу регіону. Основні складові соціально-економічного потенціалу регіону: їх характеристика та методика оцінки.

Взаємозв'язок спеціалізації, концентрації та кластеризації регіонального розвитку. Концептуальні засади, принципи формування та функціонування регіональних кластерів. Кластерні теорії М. Портера, Е. Бергмана, М. Енрайта.

Дослідження регіональних ринків: методологічні та прикладні аспекти.

4. Прикладні аспекти функціонування регіональної економіки.

Економічний простір та форми просторової організації господарства. Особливості регулювання розвитку окремих сфер та секторів регіональної економіки.

Просторовий розвиток в системі забезпечення якості життя населення.

Державна регіональна політика: сутність, мета і завдання, механізм реалізації. Стратегічні напрями державної регіональної політики в Україні.

Інвестиційний клімат та інвестиційна привабливість регіону: методика визначення. Конкурентоспроможність і набуття конкурентних переваг як основні умови регіонального розвитку. Ефективність та результативність економічного розвитку територіальних громад.

Регулювання соціального розвитку регіону. Соціальна інфраструктура регіону: особливості функціонування та механізми управління.

Моделі стимулювання розвитку різних типів територій. Механізми державної підтримки розвитку депресивних (проблемних) територій. Програми подолання депресивного стану. Території зі спеціальним статусом: їх типологія та селективні засоби підтримки розвитку. Роль природоохоронних територій у забезпеченні екологічної складової якості життя населення.

Теорії формування міжрегіонального економічного простору та міжрегіональної взаємодії. Транскордонне та міжрегіональне співробітництво в системі регіональної економіки: Європейський та світовий досвід. Концептуальні засади формування єврорегіонів. Інституціоналізація міжрегіональних відносин.

Міжнародне співробітництво у сфері охорони довкілля. Інституціональна база реалізації екологічних та природно-ресурсних глобальних стратегій. Зарубіжний досвід регулювання природокористування. Україна в планетарній системі природоохоронної діяльності.

МОДУЛЬ 4. СОЦІАЛЬНА ЕКОНОМІКА

1. Концептуальні основи соціальної економіки.

Предмет, мета та завдання вивчення дисципліни «Соціальна економіка». Суб'єкти, об'єкти та функції соціальної економіки. Еволюція теорій соціальної економіки. Теорія суспільного вибору та теорія суспільних благ. Економічні та соціальні результати суспільного виробництва. Система потреб, мотивів та інтересів

Моделі соціальної ринкової економіки. Сучасні соціально-економічні моделі загального добробуту. Людський капітал як ключовий ресурс постіндустріальної економіки.

Недосконалість ринку як основа обмежень індивідуального вибору та необхідності державного регулювання. Економічна ефективність і соціальна справедливість: протиріччя чи шлях еволюції економічних систем. Власність та економічна влада в системі соціальної економіки. Соціальна структура та соціальна стратифікація суспільства.

Основні бар'єри на шляху модернізації соціальної економіки. Сутність і двоїстий характер суспільного договору. Напрями модернізації змісту суспільного договору. Систематизація основних концепцій розвитку суспільного сектора економіки.

2. Поведінкові чинники формування соціальної економіки.

Поведінкова економіка: на перетині наук. Поведінкова (біхевіористська) економіка та еволюція економічної теорії, парадокси соціальних взаємодій, основні евристики поведінкової економіки. Обмежена раціональність людської поведінки, ірраціональність, обмежений самоконтроль.

Вплив поведінкових факторів на прийняття економічних рішень. Потреби, мотиви, інтереси та стимули. Мотивація як чинник детермінації активності. Поведінкові упередження при прийнятті економічних рішень.

Поведінкова економічна модель: функція соціальної корисності, теорія перспектив (Д. Канемана та А. Тверські), гіперболічне дисконтування. Теорія ігор і формування стратегічного мислення в аспекті соціалізації економіки. Шум: помилки судження та вимірювання. Евристики, упередження й шум. Помилкові судження та гігієна рішень.

Нова поведінкова економіка - економіка «підштовхування»: прийняття рішень в умовах ризику та невизначеності; рішення, зумовлені впливами; «Лібертаріанський патерналізм». «Золотий набір поштовхів». Невдалі практики в прийнятті рішень та соціальні програми, які дали зворотній ефект. «Ефект кобри». Експеримент «дитячий садок».

3. Соціальна політика держави в ринковій економіці.

Суб'єктно-об'єктні відносини соціальної політики, її мета та основні завдання. Соціальний та економічний аспекти державного регулювання соціальної сфери. Стратегічні напрями та механізм реалізації державної соціальної політики. Соціальна інфраструктура як об'єкт соціальної політики.

Державна політика в сфері охорони здоров'я в Україні.

Соціальні ризики в сфері охорони здоров'я. Напрями державної політики в сферах охорони здоров'я, формування здорового способу життя, фізичної культури та спорту.

Економічна оцінка впливу людини на довкілля. Сутність економічного збитку від забруднення та деградації навколишнього природного середовища. Методичні засади оцінки економічного збитку від забруднення довкілля. Особливості оцінки та запобігання економічних збитків в окремих секторах природно-ресурсної сфери.

Державна освітня політика в Україні.

Освітня та культурна політики в контексті модернізаційного розвитку держави. Забезпечення продовольчої безпеки України та політика захисту довкілля.

Система соціального захисту: соціальне страхування, соціальна допомога та соціальні послуги. Принципи соціальної підтримки та їх взаємозв'язок: універсальність, адресність, категоріальність. Державні соціальні стандарти та гарантії. Стандарти й нормативи в сфері соціальних послуг. Характеристика системи соціального захисту в Україні.

Підходи до вивчення проблем бідності: глобальний та країнний виміри. Монетарний та немонетарний виміри бідності, багатовимірні підходи. Бідність в Україні та країнах ЄС. Нерівність доходів населення як перешкода соціально-економічному розвитку. Показники нерівномірності розподілу доходів населення та соціальна нерівність. Середній клас: роль у становленні громадянського суспільства та для економічного розвитку. Специфіка прояву нерівності в Україні

Моделі соціальної політики європейських країн (модель Бісмарка та модель Беверіджа), їх переваги й обмеженість. Соціальна безпека держави в умовах нестабільності.

4. Соціальне підприємництво в реалізації завдань соціальної політики.

Сутність та характеристики соціального підприємництва як специфічної форми організації господарської діяльності. Конкурентні переваги соціальних підприємств. Показники ефективності соціального підприємництва.

Моделі підтримки соціальних підприємств (класична та ринкова). Концепції соціального підприємництва. Краудфандингові платформи як елемент забезпечення діяльності соціальних підприємств. Особливості розвитку світового краудфандингу в контексті соціального підприємництва. Організаційні механізми гармонізації соціальних і бізнес-цілей діяльності соціального підприємства.

Нормативно-правове та організаційне забезпечення розвитку соціальних підприємств в Україні. Перешкоди розвитку та результати діяльності вітчизняних соціальних підприємств. Напрями активізації соціального підприємництва в Україні. Аналіз зарубіжного досвіду соціального підприємництва.

Моніторинг і популяризація соціально-економічних ефектів відповідальності суб'єктів підприємництва. Сутність і структура феномену соціальної відповідальності. Механізм реалізації соціальної відповідальності. Соціальний капітал як фактор реалізації соціальної відповідальності. Екологічне підприємництво.

5. Соціоекономіка в парадигмі глобального економічного розвитку.

Закономірності, суперечності та нові тенденції соціалізації економіки в умовах глобального ринку. Головні соціальні критерії та індикатори сталого розвитку. Основні виміри оцінки людського розвитку. Оцінювання ефективності реалізації проєктів (програм) та заходів соціально-економічної політики держави. Соціальні бар'єри щодо використання економічних оцінок людського життя та втрати здоров'я. Міжнародний досвід розрахунку ефекту соціальних проєктів і можливості його впровадження у вітчизняну практику.

Спектр витрат і вигод як основа економічної оцінки ефективності соціалізації економіки. Сутність категорій «соціалізація» і «капіталізація».

Діалектика соціальної та економічної компонент глобального розвитку. Четверта промислова революція та її вплив на соціальний розвиток держави. Інноваційна модель розвитку економіки. Трансформація ринку праці під впливом технологій «Industry 4.0». Модернізація соціально-трудова відносин в інноваційно-інформаційній економіці. Основні напрями соціального захисту населення в умовах цифровізації економіки.

Основні чинники прогресу та конкурентної боротьби в глобальному просторі: наслідки для соціалізації економіки. Міжнародне співробітництво в соціальній сфері. Україна в світових рейтингах сталого розвитку. Україна у вимірах євроінтеграції.

МОДУЛЬ 5. ДЕМОГРАФІЯ

1. Предмет, методи дослідження, значення науки «Демографія».

Предмет, об'єкт і завдання демографії; ключові категорії та показники (народжуваність, смертність, шлюбність/розлучуваність, міграція, відтворення, тривалість життя).

Система наук про населення, міждисциплінарні зв'язки.

Джерела даних: переписи, поточний облік актів цивільного стану (CRVS), вибіркові обстеження, адміністративні реєстри.

Віхи розвитку демографії та сучасні українські дослідницькі осередки.

2. Відтворення населення. Історичні типи відтворення населення.

Відтворення як соціально зумовлений і керований процес: натуральні та міграційні компоненти, їхня взаємодія.

Історичні типи відтворення; ретроспективна та сучасна динаміка чисельності світу; ключові тренди за прогнозами ООН.

Особливості демографічної ситуації в Україні: спад чисельності, старіння, надсмертність, міграційні втрати.

3. Демографічний перехід та становлення сучасного типу відтворення населення.

Концепція демографічного переходу, модифікації та регіональні траєкторії.

Вплив соціально-економічної модернізації; епідеміологічний перехід.

Соціальні катастрофи й війни: канали впливу на смертність, народжуваність, міграції.

Економічні чинники демографічних трансформацій.

4. Соціально-демографічний склад населення.

Статеві-вікова структура: типи вікових пірамід, диспропорції та їх чинники.

Демографічне старіння: показники, чинники, наслідки; коефіцієнти демографічного навантаження (молодіжне/старече/загальне).

Чисельність та розміщення населення в Україні і світі.

5. Соціально-економічний склад населення.

Соціально-економічний склад і соціальна стратифікація населення: основні поняття, джерела інформації та показники. Економічно активне й неактивне населення.

Розподіл населення за джерелами засобів існування. Освітній склад населення. Розподіл зайнятих за соціальним статусом, статусом зайнятості, видами діяльності та заняттями. Доходна стратифікація.

6. Показники відтворення населення.

Система загальних коефіцієнтів природного руху населення.

Часткові і територіальні коефіцієнти. Сумарний коефіцієнт народжуваності.

Загальне поняття демографічних таблиць.

7. Демографічні процеси.

Народжуваність та дітородна поведінка. Народжуваність та плідність, їх роль у відтворенні населення. Фактори народжуваності, їх історична й сучасна трансформація. Структурні характеристики народжуваності. Вікові особливості народжуваності, їх трансформація. Дітородна поведінка та планування сім'ї.

Шлюб та сім'я як демографічні категорії. Інститут сім'ї та його функції, типи сімей. Демографічний перехід і довготривала еволюція шлюбно-сімейних процесів в Україні й розвинутих країнах. Шлюбний та сімейний склад населення. Шлюбність та припинення шлюбу. Розлучуваність як демографічний процес. Причини та наслідки розлучень. Сучасні особливості матримоніальної поведінки населення.

Смертність і тривалість життя населення в соціально-демографічному вимірі. Передчасна смертність. Смертність немовлят. Соціальна диференціація смертності і тривалості життя. Фактори смертності й причини смерті. Зрушення в структурі причин смерті в процесі епідеміологічного переходу.

Міграція як соціально-демографічний процес. Фактори та причини міграцій. Класифікація міграцій. Закономірності міграційних процесів. Система показників міграцій. Вплив міграцій на соціально-демографічний розвиток. Наслідки міграцій для країн/регіонів донорів та реципієнтів населення. Міграційні процеси в Україні в період незалежності.

8. Демографічна політика.

Сучасні демографічні виклики для України (зменшення чисельності, старіння, втрати від міграції/смертності).

Сутність, цілі, принципи, суб'єкти/об'єкти демографічної політики; інституційна архітектура.

Інструменти сімейної, міграційної, здоров'язбережувальної політики; оцінка ефективності.

Витрати на соціальну/сімейну політику — структура та базові індикатори.

Міграційна політика. Директиви ЄС щодо міграцій.

МОДУЛЬ 6. РИНОК ПРАЦІ ТА ЗАЙНЯТІСТЬ НАСЕЛЕННЯ

1. Ринок праці в економічній системі: місце, сутність та механізм регулювання.

Поняття «*ринок праці*», «*ринок робочої сили*» та «*ринок робочих місць*». Умови виникнення та ефективного функціонування ринку праці. Елементи та види кон'юнктури ринку праці.

Ринок праці як підсистема ринкової економічної системи. Функціональний зв'язок ринку праці з іншими типами ринків за економічним призначенням. Функції ринку праці.

Структура та сегментація ринку праці за різними ознаками. Первинний і вторинний ринок праці.

Основні моделі ринку праці: патерналістська, соціал-демократична, ліберальна. Їх основні характеристики та представники.

Регулююча роль попиту і пропозиції на ринку праці. Ціна і вартість робочої сили. «Хрест Маршала» як відображення механізму саморегулювання ринку праці.

Роль і сутність механізму у функціонування сучасного ринку праці. Суб'єкти, об'єкти, цілі, інструменти та засоби впливу.

2. Зайнятість населення.

Сучасне визначення економічної категорії «*зайнятість*». Функції зайнятості. Кількісний та якісний виміри зайнятості.

Концептуальний поділ зайнятості (повна, глобальна, примусова зайнятість). Поняття «*ефективна зайнятість*» та «*продуктивна зайнятість*»: відмінності між ними та практичне значення оцінювання їх рівня.

Класифікація основних форм зайнятості. Економічне і соціальне значення цих форм зайнятості.

Тенденції зайнятості населення в Україні.

Державна політика зайнятості: мета, завдання та основні принципи. Пріоритети державної політики зайнятості в Україні.

3. Безробіття: соціально-економічна сутність, види та наслідки. Соціальний захист безробітних.

Сутність безробіття. Економічні і соціальні наслідки безробіття. Приховане і часткове безробіття та його наслідки.

Тенденції безробіття в Україні.

Безробіття і макроекономічні показники. Природний рівень безробіття. Критичний рівень безробіття. Безробіття і вільні робочі місця (крива Беверіджа). Безробіття і обсяг ВВП (закон Оукена). Безробіття і інфляція (крива Філіпса).

Основні напрями державних заходів щодо скорочення рівня безробіття. Два можливі підходи держави щодо скорочення безробіття: американський («жорсткий») та шведський («протекціоністський»).

Соціальний захист безробітних. Головні принципи соціального захисту безробітних. Джерела виплати допомоги по безробіттю, умови виплати, терміни виплати, розміри виплати, умови невивлати, компенсації і гарантії при втраті роботи. Пільгові умови працевлаштування, їх практичне застосування.

4. Гнучкий ринок праці.

Причини виникнення поняття «гнучкий ринок праці». Поняття гнучкості та жорсткості ринку праці, їх характеристики. Фактори впливу на гнучкість ринку праці. Зв'язок гнучкості зі вторинним ринком праці.

Гнучкі форми зайнятості та їх роль у державному регулюванні зайнятості. Критерії розподілу та види гнучких форм зайнятості.

Нестандартні режими робочого часу: неповний робочий день та його різновиди, гнучкий робочий рік, стиснутий робочий тиждень, режими гнучкого робочого часу.

Атипові форми зайнятості. Фріланс. Дистанційна зайнятість. Надомна праця. Критерії виокремлення атипових форм зайнятості. Законодавчі засади регулювання атипових форм зайнятості.

5. Активна і пасивна політики зайнятості.

Активні заходи держави на ринку праці і джерела їх здійснення (профорієнтація, профпідготовка, перекваліфікація і підвищення кваліфікації персоналу), їх роль і недоліки, які мають місце в Україні.

Сутність і вплив на зайнятість пасивних методів в умовах України.

Державна і регіональна програми зайнятості. Їх розробка, узгодження, схвалення, моніторинг виконання, недоліки в практичній реалізації.

МОДУЛЬ 7. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА СТАТИСТИКА. ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ

1. Предмет, метод і завдання науки «Економічна статистика».

Предмет та методологічні основи економічної статистики. Завдання економічної статистики.

Система показників економічної статистики.

Поняття класифікацій та групування в економічній статистиці.

Основи статистики населення.

Показники чисельності, складу та розміщення населення.

Показники природного та механічного руху населення.

Поняття часового ряду. Основні характеристики часових рядів.

Поняття й показники робочої сили, економічно активного, зайнятого населення та безробітного населення.

Поняття та показники зовнішньої та внутрішньої трудової міграції.

Поняття ринку праці та особливості інформаційного забезпечення політики на ринку праці.

Поняття категорії "Рівень життя населення", завдання статистичного моніторингу рівня життя. Джерела інформації для вимірювання рівня життя населення. Система показників рівня життя населення.

Види і склад доходів населення. Показники доходів населення. Статистичний аналіз диференціації населення за рівнем доходів. Показники диференціації домогосподарств за доходами. Коефіцієнт Джині, крива Лоренца.

Загальна характеристика системи індикаторів досягнення Цілей сталого розвитку.

Статистичне моделювання та прогнозування: загальна характеристика, напрями застосування результатів.

Вибірковий метод в соціально-економічній статистиці: області застосування та основні характеристики.

Якість статистичних даних: загальна характеристика та основні показники.

2. Основи економіко-математичного моделювання, як дисципліни, що поєднує теорію економіки, математики та інформатики.

Економіка як об'єкт математичного моделювання. Тлумачення термінів «моделі» та «моделювання». Предметна область економіко-математичного моделювання. Основні складові моделювання соціально-економічних процесів.

Основні складові економіко-математичної моделі, види економіко-математичних моделей.

Економетричне моделювання: основні поняття та визначення. Економетрична модель та етапи економетричного моделювання. Основні принципи побудови економетричних рівнянь.

Сутність моделі простої лінійної регресії. Коефіцієнта кореляції та детермінації. Метод найменших квадратів. Коефіцієнт варіації. Критерії адекватності лінійної регресійної моделі.

Основні поняття та особливості імітаційного моделювання. Класифікаційні ознаки імітаційних моделей. Основні напрями використання імітаційного моделювання. Метод Монте-Карло.

Мікроімітаційне моделювання соціально-економічних процесів: загальні поняття та напрями використання.

III. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

До першого модуля

1. Mankiw N. Gregory. Macroeconomics. 7th ed. Worth Publishers, 2009. 641 p. URL : <https://jollygreengeneral.typepad.com/files/n.-gregory-mankiw-macroeconomics-7th-edition-2009.pdf>
2. Mankiw N.G. Principles of Economics. 8th edition. Printed in the United States of America. – Cengage Learning, 2016. 866 p. URL : http://www.ru.ac.bd/stat/wp-content/uploads/sites/25/2019/03/108_03_Mankiw-Principles-of-Economics-South-2017.pdf.
3. Економічна теорія: Політекономія: Підручник / За ред. В.Д. Базилевича. 6-те вид. К.: Знання-Прес, 2017.
4. Ємець О. І., Репела Н. П., Татунчак Я. І. Політична економія: навчальний посібник / за науковою ред. к.е.н., доц. О. І. Ємець. – Івано-Франківськ : Видавець Кушнір Г.М., 2017. 328 с. URL : http://www.dut.edu.ua/uploads/l_554_73096070.pdf
5. Історія економіки та економічної думки: підруч. / В.В. Козюк, Л.А. Родіонова, О.В. Длугопольський [та ін.]; за ред. В. В. Козюка, Л. А. Родіонової. – Тернопіль: ТНЕУ, 2015. 792 с. URL: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/26360/1/Istoria_ekon_dymku.pdf
6. Основи економічних знань. За ред. акад. НАПН України А.Ф. Павленка; чл.-кор. НАН України В.С. Савчука. Харків, «ФОЛІО», 2014. 762 с.
7. Основи економічної науки: курс лекцій / В.С. Савчук, О.О. Беляєв, К.Т. Кривенко та ін.; за заг. редакцією В.С. Савчука. К.: КНЕУ, 2011.
8. Основи економічної науки: структурно-логічні схеми [Електронний ресурс]: навч. посіб. / за ред. О.О. Беляєва, А.В. Кудінової. К.: КНЕУ, 2014. 372 с.
9. Основи економічної теорії: навч. посібник / С.Д. Дзюбак, О.С. Ривак. 3-тє видання перероблене і доповнене. К.: Знання, 2014.
10. Соціальна політична економія: навч. посіб. / О.О. Беляєв [та ін.] ; за ред. О. О. Беляєва ; за ред. В. І. Кириленка. -Електрон. текстові дані. К. : КНЕУ, 2014. 187с.
11. Данилишин Б.М. Економіка природокористування : підручник для внз / Б.М. Данилишин, М.А. Хвесик, В. А. Голян; НАН України. Рада по вивченню продуктивних сил України. Київ : Кондор, 2010. 464 с.
12. Національна парадигма сталого розвитку України / за заг. ред. акад. НАН України, д.т.н., проф., заслуженого діяча науки і техніки України Б. Є. Патона. – Вид. 2-ге, переробл. і доповн. – К. : Державна установа «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України», 2016. 72 с.

До другого модуля

1. Базилевич В.Д., Базилевич К.С., Баластрик Л.О. Макроекономіка: Підручник / За ред. В.Д. Базилевича. 2-ге вид., випр. К.: Знання, 2015. 784 с.
2. Макроекономіка - 2 : навч. посіб. / І. Ф. Радіонова, 42 Т. В. Бурлай, Є. В. Алімпієв ; ДВНЗ Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана. К. : КНЕУ, 2010. 423 с.

3. Радіонова І.Ф., Усик В.І. Макроекономічний аналіз національної економіки : навч. посіб. К. : КНЕУ, 2015. 302 с.

4. Рахунки інституційних секторів економіки/ Публікація документів Державної служби статистики України/ URL: Режим доступу: <http://ukrstat.org/uk> 21

5. Уманців Ю. М. Макроекономічний аналіз: навч. посіб. / Ю. М. Уманців, Ю. А. Сонько, І. В. Лазебна ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019.

До третього модуля

1. Бенівська Л. Я. Індустріальні парки як інструмент розвитку регіональної економіки: теоретичні аспекти. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2014. №. 3. С. 509-517.

2. Гладій І. Міжнародна регіональна економіка як наука. *Журнал європейської економіки*. 2017. Т. 5. №. 3. С. 220-236.

3. Гусєва О.Ю., Воскобєєва О.В., Ромащенко О.С. Регіональна економіка: навчальний посібник. Київ: Державний університет телекомунікацій, 2020. 121 с.

4. Регіональна економіка : курс лекцій / Т. Г. Олійник, І. О. Мельник, О. А. Горобченко. Миколаїв : МНАУ, 2017. 119 с.

5. Регіональна економіка: Підручник / за ред. Є.П. Качана. К. : Знання, 2011. 670 с.

6. Регіональна економіка: тренінг курс: Навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавр галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» / В.В.Соляр, О.В. Анісімова . Харків: Видавництво Іванченка І.С., 2021. 173с.

7. Регіональна політика Європейського Союзу: підручник / [за ред. Віктора Чужикова]. К.: КНЕУ, 2016. 495 с. URL: https://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/19806/rehional_%20polit.pdf;jsessionid=40B502DD7A80A47E4982FA0E1F2ACD65?sequence=1.

8. Стратегічне планування розвитку об'єднаної територіальної громади: навч. посіб. / [О. В. Берданова, В. М. Вакуленко, І. В. Валентюк, А. Ф. Ткачук] К. : 2017. 121 с.

9. Хвесик М. А. Економіка природокористування: вектори розвитку. – К. : ДУ ІЕПСР НАН України, 2019. 398 с.

До четвертого модуля

1. Аріелі Д. Добре бути ірраціональним. Як мислити нелогічно та отримувати несподівані результати. Львів: Видавництво Старого Лева, 2022. 352 с.

2. Атаманюк Р., Атаманюк Е. Соціальна економіка: навч. посіб. Львів: Новий Світ-2000, 2020. 203 с.

3. Бідність та нерівність в Україні під впливом COVID: підходи до оцінювання / за ред. Е. М. Лібанової. Київ: Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України, 2023. 176 с.

4. Галушка З. І., Нафус І. І. Соціальний капітал як економічний ресурс: сутність та умови нагромадження: монографія. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 248 с.
5. Глобальний Договір ООН. URL: <http://www.globalcompact.org.ua>
6. Динаміка, структура та проблеми інвестування в соціальну інфраструктуру: кол. монографія / В. М. Новіков, Ю. О. Карягін, А. Г. Гвелесіані; за наук. ред. В. Новікова. Київ: НАН України, Ін-т демогр. та соц. дослідж. ім. М. В. Птухи; Ін-т укр.-польськ. співпраці; Вища шк. туризму та ін. мов у Варшаві, 2021. 94 с.
7. Заяць Т. А., Краєвська Г. С. Міжсекторальне партнерство у контексті соціального розвитку територіальних громад. Демографія та соціальна економіка. 2024. № 1(55). С. 59–77.
8. Заяць Т. А., Краєвська Г. С. Розвиток соціального капіталу територіальних громад в Україні. Економіка України. 2020. № 12. С. 56–72. DOI: 10.15407/economyukr.2020.12.056.
9. Заяць Т. А., Краєвська Г. С. Соціальні послуги для вразливих верств населення в територіальних громадах України. Економіка України. 2022. № 3. С. 57–74.
10. Звонар В. П. Соціальна відповідальність як соціоекономічний феномен: теорія та українські реалії. Київ: Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України, 2018. 288 с.
11. Канеман Д. Мислення швидке і повільне. Київ: Наш Формат, 2017. 480 с.
12. Канеман Д., Сібоні О., Санстейн К. Шум. Хибність людських суджень. Київ: Наш Формат, 2022. 362 с.
13. Лібанова Е. М. Бідність населення України: методологія, методика та практика аналізу. Київ: Ін-т демографії та соц. досліджень ім. М. В. Птухи НАН України; Умань: Видавець «Сочінський М. М.», 2020. 456 с.
14. Лібанова Е. М., Осауленко О. Г., Черенько Л. М. Оцінка якості життя в Україні на основі суб'єктивних показників добробуту. Warsaw: RS Global Sp.z O.O., 2020. 360 с.
15. Назарова Г. В., Гончарова С. Ю., Сотникова Ю. В., Аграмакова Н. В. Соціальна економіка: навч. посіб. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. 275 с.
16. Назарова Г. В., Гончарова С. Ю. Соціальна економіка та політика: методичні рекомендації [Електронний ресурс]. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2022. 34 с.
17. Сібоні О. Досить вже помилок. Як наші упередження впливають на наші рішення. Київ: Лабораторія, 2023. 240 с. (Пер. з вид. 2019 р.).
18. Сотник І. М. Соціальна та солідарна економіка: навч. посіб. Суми: Сумський державний університет, 2022. 247 с.
19. Соціально-трудова відносина: проблеми науки та практики: монографія / за ред. Т. А. Костишиної. Полтава, 2020. 695 с.
20. Талер Р. Поведінкова економіка. Чому люди діють ірраціонально і як отримати з цього вигоду (оновл. вид.). Київ: Наш Формат, 2024. 464 с.
21. Талер Р., Санстейн К. Поштовх. Як допомогти людям зробити правильний вибір. Київ: Наш Формат, 2017. 312 с.

22. Черенько Л. М. Модель рівня життя в умовах соціально-економічної нестабільності: монографія. Київ: Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України, 2021. 423 с.

До п'ятого модуля

1. Lundquist J. H., Douglas L. Anderton, David Yaukey Demography: The Study of Human Population, Fourth Edition 4th. 2015. 476 p.

2. Sobotka T. Post post-transitional fertility: the role of childbearing postponement in fueling the shift to low and unstable fertility levels// Journal of Biosocial Science . – Volume 49. - Special Issue S1: Low Fertility in Developing Countries: Causes and Implications , November 2017 , pp. S20 - S45.

3. Малиновська О.А. Міграційна політика: глобальний контекст та українські реалії : монографія / О.А. Малиновська. – К. : НІСД, 2018. 472 с.

4. Нариси з демографічної історії України ХХ століття : Монографія / О. М. Гладун ; НАН України, Ін-т демограф. та соціальн. дослідж. ім. М.В. Птухи. Київ, 2018.<https://www.idss.org.ua/monografii/Gl.pdf>

5. Населення України. Демографічний вимір якості життя: кол. моногр. - НАН України, Ін-т демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи. — Київ, 2019. 396 с.

6. Населення України. Демографічні тенденції в Україні у 2002– 2019 рр.: кол. моногр. ; НАН України, Ін-т демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи. – Київ, 2020. – 174 с.

7. Населення України. Імперативи демографічного старіння/ Колективна монографія – К.: ВД «АДЕФ-Україна», 2014. – 288 с.

8. Українське суспільство: міграційний вимір: нац. доповідь / Інститут демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України. – К., 2018. – 396 с.

9. Імміграція і транснаціоналізм: навчальний посібник / Анакіна Т.М., Гай-Нижник П.П. та ін.; за ред. П.В. Токаря. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2023. – 372 с.

До шостого модуля

1. Гнатенко І.А. Національний ринок праці: ключові аспекти державного регулювання: монографія / І.А. Гнатенко, В.О. Рубежанська; Київ. нац. ун-т технологій та дизайну. - Харків: Новий курс, 2019. - 247 с.

2. Економіка праці: навчальний посібник / за заг. ред. Г.В. Назарової. – Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. – 330 с.

3. Ільїч Л. М. Структурні трансформації транзитивного ринку праці України: монографія. – К.: Алерта, 2017. – 608 с.

4. Онікієнко В.В. Ринок праці та соціальний захист населення України: ретроаналіз, проблеми, шляхи вирішення: [науково-аналітична монографія] / В.В. Онікієнко – К.: Ін-т демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи НАН України, 2013. – 456 с.

5. Павлюк Т.І. Ринок праці: теорія, методологія, практика: монографія / Павлюк Т.І.; Вінниц. торг.екон. ін-т Київ. нац. торг.-екон. ун-ту. - Вінниця: ВТЕІ КНЕУ, 2018. - 212 с.

6. Праця і соціально-трудові відносини: словник-довідник / За ред. В.М. Данюка. – К.: КНЕУ, 2018. – 451 с.
7. Ринок праці і зайнятість в Україні: реалії та перспективи: монографія / [С.М. Кожем'якіна та ін.; за наук. ред. С. Кожем'якіної, С. Калініної]; Ін-т підгот. кадрів Держ. служби зайнятості України. - Київ: ІПК ДСЗУ, 2018. - 423 с.
8. Цевух Ю.О. Ринок праці, міграція та соціально-економічний розвиток Європейського Союзу та України: навч.-метод. посіб. / Ю.О. Цевух; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. - Одеса: Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2021. - 138 с.

До сьомого модуля

1. Єріна А. М. Економічна статистика : підручник : у 2 ч. — Ч. 1. Макроекономічна статистика / [І. Г. Манцуров, А. М. Єріна, О. К. Мазуренко та ін.]; за наук. ред. чл.-кор. НАНУ І. Г. Манцурова. — К. : КНЕУ, 2013. — 325 с.
2. Гальків Л.І., Лутчин Н.П., Москаль Б.С. Економічна статистика : Навч. Посібник. 2-ге видання -Львів: “Новий світ-2000”, -2010 – 400с.
3. Самотоєнкова О.В., Ольвінська Ю.О. Економічна статистика: Навчальний посібник. – Одеса: ОДЕУ, 2010. – 182 с.
6. Єріна А. М., Єрін Д. Л. Статистичне моделювання та прогнозування: підруч. Київ: КНЕУ, 2014. 348 с.
8. Самотоєнкова О. В., Ольвінська Ю. О. Економічна статистика: Навчальний посібник. Видання друге, перероб. та доп. – Одеса : ФОП Гуляєва В. М., 2020. – 276 с.

IV. РЕКОМЕНДОВАНІ ТЕМАТИЧНІ НАПРЯМИ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРОПОЗИЦІЇ

1. Парадигмальний розвиток економічної теорії: нові виклики та нові можливості.
2. Від парадигми державного управління (government) до парадигми публічного врядування (governance): еволюція в економічній теорії.
3. Неолібералізм, постнеолібералізм і можливості формування ефективних моделей зростання добробуту.
4. Фактори та напрями модифікації макроекономічної політики на сучасному етапі.
5. Соціальна політика в період нестабільності: досвід розвинутих країн світу.
6. Методичні підходи обґрунтування пріоритетів структурних змін національної економіки.
7. Нова економіка та етапи її еволюції.
8. Актуальні пріоритети та суперечності моделі соціально-економічного розвитку в цифровій реальності.
9. Соціальні виміри економічного розвитку.
10. Інноваційна модель економічного розвитку.
11. Світове господарство: тенденції і закономірності розвитку.
12. Формування і тенденції розвитку глобальної економічної системи.
13. Концепції економічного розвитку за умов глобалізації.
14. Сучасні фактори впливу на розвиток міжнародних економічних відносин України.
15. Напрями економічного розвитку України в умовах глобалізації.
16. Суперечності розвитку соціальної економіки в Україні.
17. Соціалізація як елемент стратегії економічного зростання.
18. Глобальна соціальна безпека та роль міжнародного співробітництва.
19. Суспільний сектор в умовах цифровізації економіки України.
20. Інституційні проблеми системи суспільного відтворення.
21. Народжуваність в країнах Європи та світу. Тенденції та перспективи динаміки народжуваності в Україні
22. Смертність у трудовоактивному віці: структурні особливості та внесок у формування тривалості життя.
23. Демографічне старіння, його причини, наслідки і виклики.
24. Тенденції розвитку ринку праці в Україні.
25. Особливості попиту і пропозиції сучасного українського ринку праці.
26. Зайнятість та безробіття населення і динаміка їх в Україні.
27. Моделювання функціонування накопичувального компонента пенсійних систем.
28. Оцінка споживчих витрат домогосподарств на основі комплексного використання статистичних даних та даних інтернет торгівлі.
29. Мікроімітаційне моделювання транзитивних процесів зміни професійно-кваліфікаційних характеристик робочої сили України.

V. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Результати фахового вступного випробування за спеціальністю С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (С1.01 Економіка) оцінюються за 200-бальною шкалою.

Оцінювання за спеціальністю С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (С1.01 Економіка) здійснюється за такими критеріями:

Кількість балів	Критерії оцінювання
180 – 200	Абітурієнт надав правильні та повні відповіді на всі екзаменаційні питання, виявив розуміння їхньої суті та змісту, а також високий рівень теоретичних знань і практичних умінь з фахових дисциплін. Відповіді абітурієнта засвідчують здатність до аналізу й інтерпретації засвоєного матеріалу, належний рівень володіння навичками логічного і послідовного викладу та його мовностилістичного оформлення.
150 – 179	Абітурієнт надав правильні та повні відповіді не менше ніж на 4 екзаменаційні питання або правильно, але недостатньо повно, відповів на всі 5 питань. Відповіді абітурієнта засвідчують у цілому високий рівень засвоєння програмного матеріалу, здатність до його аналізу та інтерпретації, належне володіння навичками логічного і послідовного викладу та його мовностилістичного оформлення.
130 – 149	Абітурієнт надав правильну та повну відповідь не менше ніж на три екзаменаційні питання. Відповіді абітурієнта засвідчують задовільний рівень засвоєння програмного матеріалу і здатності до його засвоєння та інтерпретації, а також достатнє володіння навичками логічного і послідовного викладу та його мовностилістичного оформлення.
0 – 129	Абітурієнт не надав правильної та повної відповіді на жодне екзаменаційне питання. Відповіді абітурієнта засвідчують незадовільний рівень засвоєння програмного матеріалу і здатності до його засвоєння та інтерпретації, недостатнє володіння навичками логічного і послідовного викладу та його мовностилістичного оформлення. У випадку, якщо екзаменаційна оцінка становить 0 – 49 балів, абітурієнт вибуває з конкурсного відбору на спеціальність С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (С1.01 Економіка).